

2017

ÅRSMELDING

NSD

NORSK SENTER FOR
FORSKNINGSDATA

1. *Pharmaceutical Innovation and the Public Good*. This section discusses the ethical implications of pharmaceutical innovation, particularly the tension between profit motives and the need for affordable, accessible medicines. It explores the role of patents and the impact of market forces on drug development.

2. *The Ethics of Clinical Research*. This section examines the ethical principles that govern clinical research, including the Belmont Report's principles of respect for persons, beneficence, and justice. It discusses the challenges of informed consent, especially in vulnerable populations, and the importance of rigorous oversight and monitoring.

3. *Healthcare Rationing and Allocation*. This section addresses the ethical dilemmas of healthcare rationing, particularly in the context of limited resources and the need to prioritize care. It explores various allocation methods and the impact of rationing on patients and society.

4. *End-of-Life Care and Euthanasia*. This section discusses the ethical issues surrounding end-of-life care, including the distinction between passive and active euthanasia, and the role of palliative care. It explores the challenges of determining when death is imminent and the impact of cultural and religious beliefs on these decisions.

Innhold

Hva er NSD?	4
Hva gjør NSD?	4
Nettbasert verktøy for datahåndteringsplan	4
Forskere får hjelp til å håndtere, dokumentere og tilgjengeliggjøre forskningsdata	5
NSD fornyer, forbedrer og forenkler sine løsninger	5
Forskermedvirkning i NORDi-piloten	6
Sørger for at forskningsdata er FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)	6
Hvilke data kan arkiveres ved NSD?	6
Personverntjenester	7
Skolevalg	9
Statistikk om høgre utdanning og forskning	10
Registre og nettjenester innen publisering ved NSD	11
European Social Survey (ESS)	12
ESS runde 8	12
Kommunikasjon	13
Opplæring	14
Samarbeidspartnere	14
Nasjonalt	14
Internasjonalt	15
Prosjekter	17
NORDi	17
RAIRD	17
eVIR	19
CESSDA SaW	19
SERISS	19
CRONOS (CROss-National Online Survey)	19
CESSDA Metadata Management Project	19
Styre, råd og utvalg	20
Utvalg oppnevnt av NSD	20
Brukergruppe NORDi	21
Styrets beretning for 2017	22
Aktiviteter	22
Finansiering	22
Faglige aktiviteter og formidling	22
Arbeidsmiljø og ytre miljø	23
Staben etter alder og kjønn	23
Årsregnskap og resultatdisponering	23
Regnskap	24
Organisasjonskart	31

Hva er NSD?

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS er nasjonalt arkiv for forskningsdata og et av verdens største i sitt slag. Med bred og tverrfaglig kompetanse fordelt på nær hundre ansatte arbeider NSD for å gjøre det enklere å finne og dele forskningsdata.

Tilgang til data er kjernen i moderne forskningsinfrastruktur, og forskningsdata er et kollektivt gode som skal deles – dette er grunnverdien i NSD. Prinsippet om åpen tilgang, likebehandling og deling av forskningsdata (*Open Access-prinsippet*) er derfor styrende for all virksomhet. NSD arkiverer, tilrettelegger og formidler data til forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt og utvikler teknologiske verktøy og løsninger. NSD har etablert seg som et nasjonalt kompetansesenter for personvern og Personvernombudet for forskning. NSD er et aksjeselskap eid av Kunnskapsdepartementet.

Hva gjør NSD?

NSD er en infrastruktur og et verktøy for forskning med et bredt spekter av tjenester for forskere, studenter, administratorer, finansieringsinstitusjoner og myndigheter. Forskningsdata er en stor og nødvendig ressurs for forskning og samfunnsutvikling generelt, nasjonalt og internasjonalt. NSD tilbyr tjenester som frigjør ressurser og kapasitet for forskningsmiljøene. NSD arbeider for å sikre forskere og studenter tilgang til data ved å samle inn, bearbeide, arkivere, vedlikeholde og formidle data til forskningsmiljøene. Forskningsdata formidles i dag til forskere og studenter i Norge og utlandet.

NSD er også et nasjonalt kompetansesenter for personvern i forskning. Spisskompetansen på dette området er unik i internasjonal sammenheng. NSD vurderer fortløpende nasjonalt og europeisk regelverk for bruk av persondata. Målet er å bidra til samfunnsmessig viktig og legitim bruk av persondata i forskning.

I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører driver NSD utviklingsarbeid innenfor sitt felt og deltar i internasjonal tjenesteyting for forskning.

Her følger eksempler på noen av NSDs tjenester.

Nettbasert verktøy for datahåndteringsplan

NSD tilbyr nå en tjeneste som veileder forskeren i arbeidet med å lage en datahåndteringsplan. Tjenesten kan brukes av alle typer forskningsprosjekter og forskningsdisipliner og gir ingen føringer på hvor data skal lagres etter at prosjekt er avsluttet. Verktøyet åpner for at brukere kan dele datahåndteringsplaner med andre

slik at flere kan jobbe sammen med å skrive en plan. Datahåndteringsplanene vil kunne oppdateres underveis i en prosjektperiode, og kan eksporteres til Word-format dersom man for eksempel vil legge den ved finansieringssøknader eller som dokumentasjon ved prosjektslutt. I en forsøksperiode tilbyr vi også støtte for å gi vurderinger av ferdig utfylte datahåndteringsplaner, dersom brukeren ønsker det.

En datahåndteringsplan, eller en Data Management Plan (DMP), er et verktøy for håndtering av forskningsdata. En datahåndteringsplan beskriver hvordan data skal håndteres underveis i prosjektperioden og etter at prosjektet er avsluttet. Hensikten er å vurdere ulike aspekter ved håndteringen av forskningsdata, fra innsamling, prosessering, analyser, dokumentasjon, til lagring og framtidig deling av data. Planen bidrar til at forskningsdata håndteres lovlig og sikkert, og kan lagres, gjenbrukes og forstås i framtiden. Blant annet belyser den problemstillinger rundt personvern, meldeplikt og samtykke; dataeierskap og lisensiering; sikkerhet og backup; og dokumentasjon og tilrettelegging for deling og gjenbruk av data.

En datahåndteringsplan kan sendes inn som en del av en prosjektsøknad til forskningsfinansiør og/eller benyttes aktivt underveis i et forskningsprosjekt. Noen finansiører, for eksempel Horizon 2020, krever at et prosjekt har en aktivt vedlikeholdt datahåndteringsplan. I sin oppdaterte policy for tilgjengeliggjøring av forskningsdata krever Norges forskningsråd at godkjente datahåndteringsplaner skal foreligge ved kontraktsinngåelse for prosjekter som genererer data.

I tillegg er datahåndteringsplanen et viktig verktøy for å kunne imøtekomme nåværende og framtidige krav fra institusjoner og vitenskapelige tidsskrift.

Forskere får hjelp til å håndtere, dokumentere og tilgjengeliggjøre forskningsdata

Både nasjonale og internasjonale finansiører, tidsskrift og institusjoner har begynt å stille krav om at forskningsdata skal tilgjengeliggjøres så åpent som mulig og at forskeren skal levere en datahåndteringsplan. NSD hjelper forskere å etterleve disse kravene.

NSD fornyer, forbedrer og forenkler sine løsninger

NSD har i snart 50 år tilbudt tekniske løsninger, kompetanse og rådgivningstjenester innen en rekke temaer knyttet til datahåndtering, arkivering, kuratering, tilgjengeliggjøring, personvern og forskningsetiske spørsmål.

Gjennom prosjektet NORDi oppgraderer NSD tjenestene på dette området. Forskere og studenter får bedre tjenester for å finne, lagre og dele forskningsdata. Forskningsinstitusjonene får verktøy for dokumentasjon og oversikt over forskningsdata i egen portefølje.

Forskermedvirkning i NORDi-piloten

Brukerinvolvering er avgjørende for å sørge for at alle oppgraderinger og forbedringer svarer på de faktiske behovene til forskere og forskningsinstitusjoner.

NSD har derfor invitert flere institusjoner til å delta i en pilot i forbindelse med NORDi-prosjektet. Så langt har Universitetet i Bergen, NTNU, Universitetet i Oslo (ved institutt for helse og samfunn og eVIR-prosjektet), OsloMet, Uni Research, Norges Idrettshøgskole, Politihøgskolen, Høgskolen Sørøst-Norge, Høgskolen i Østfold og Høgskolen i Innlandet takket ja til å delta.

Utvalgte forskere ved disse institusjonene får mulighet til å medvirke i utviklingen av tekniske løsninger, opplæring og rådgivningstjenester. NSD følger opp deres prosjekter ekstra tett og gir støtte til å håndtere, dokumentere og gjøre forskningsdata tilgjengelig. Prosjektene representerer ulike fagfelt, med ulike behov, og befinner seg i ulike faser av prosjektet.

Deltakelse for forskerne innebærer at de får opplæring fra NSD i datahåndtering, personvern, arkivering og deling av data. Forskere i oppstartsfasen eller underveis i prosjektet, får hjelp til å fylle ut en datahåndteringsplan. Når prosjektet er i avslutningsfasen arkiverer forskerne sine data hos NSD.

I tillegg lærer NSD opp forskerstøttepersonell ved de aktuelle institusjonene slik at de blir i stand til å gi bedre veiledning til forskere og studenter på dette området. Institusjonen vil dessuten få en oversikt over datahåndteringsplaner og arkiverte data fra sine forskere i et eget grensesnitt.

Sørger for at forskningsdata er FAIR (Findable, Accessible, Interoperable, Reusable)

Gjennom opplæring og oppfølging kan NSD hjelpe forskerne å etterleve krav om datahåndteringsplaner og tilgjengeliggjøring av data. De får hjelp, oppfølging og veiledning i hvordan de kan håndtere data sikkert og effektivt, hva som er viktig å tenke på for å langtidsbevare data og hva som trengs for at en skal kunne finne, forstå og (gjen)bruke data også etter prosjektslutt («FAIR» data).

Hvilke data kan arkiveres ved NSD?

NSD er et godkjent og sertifisert arkiv (og tilgangsforvalter) for alle typer digitalt registrerte data – også persondata. Over 3000 datasett er i dag søkbare i NSDs søkeportal.

NSD har et særskilt mandat fra Forskningsrådet som nasjonalt arkiv for data fra samfunnsvitenskap, humaniora, helse og medisin og miljø og helse, men dette betyr ikke at NSD er begrenset til disse fagområdene.

Når forskere arkiverer data ved NSD, beholder de eiendomsretten til data og bestemmer selv tilgangsnivå. NSD støtter internasjonal policy og anbefaler at data gjøres tilgjengelig *så åpent som mulig, så begrenset som nødvendig*. Selv om dataene ikke skal gjøres tilgjengelig for andre, kan informasjon om dataene (metadata) likevel være tilgjengelig for søk, slik at en synliggjør at dataene finnes, hvem som eier dem, hvor de ligger og kontaktperson for dataene.

Personverntjenester

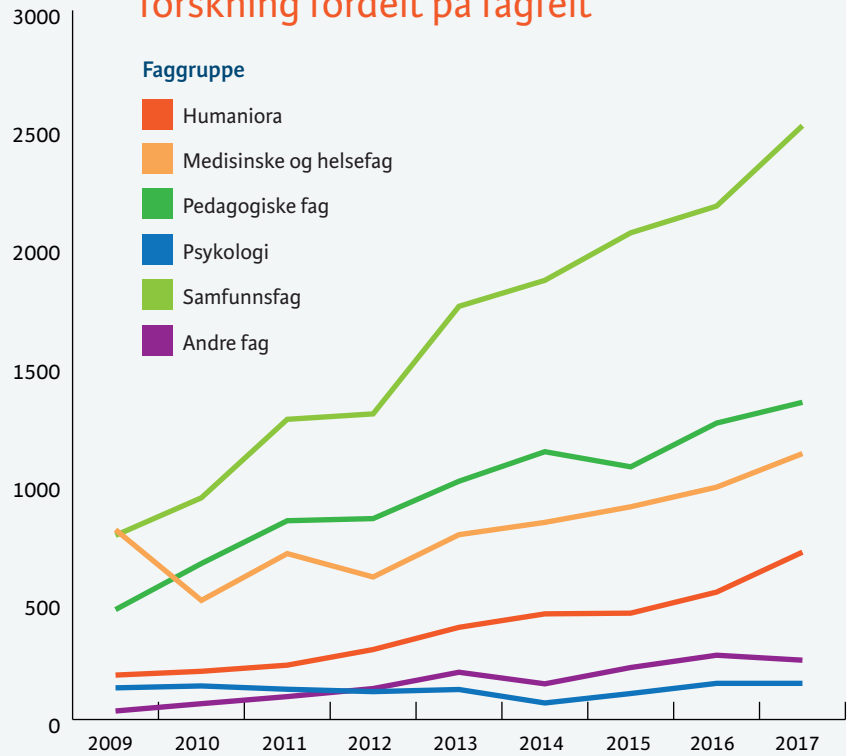
NSD er personvernombud for forskning for 137 forsknings- og utdanningsinstitusjoner, herunder alle universitetene, vitenskapelige og statlige høgskoler, private høgskoler, flere helseforetak og sykehus samt en rekke frittstående forskningsinstitutter og kompetansesentre. Formålet er å sikre at forskning gjennomføres i tråd med etiske standarder og juridiske krav til personvern.

Som personvernombud gir NSD råd og veiledning om personvern i forskning. Medarbeidere fra seksjonen holdt en rekke foredrag og innlegg om personvern og forskning i løpet av 2017. Vi har også en veiledningstjeneste pr telefon og e-post.

Hver institusjon skal påse at alle forskningsprosjekter, med unntak av helseforskningsprosjekter, som skal behandle personopplysninger meldes til NSD. NSD vurderer hvert prosjektopplegg i henhold til personvernregelverket, og veileder forsker/student slik at de kan følge lovkravene ved oppstart, gjennomføring og avslutning av prosjektene. Videre følger vi opp hvert prosjekt i slutfasen for å sikre lovlig avslutning, og lovlig grunnlag for eventuelle endringer.

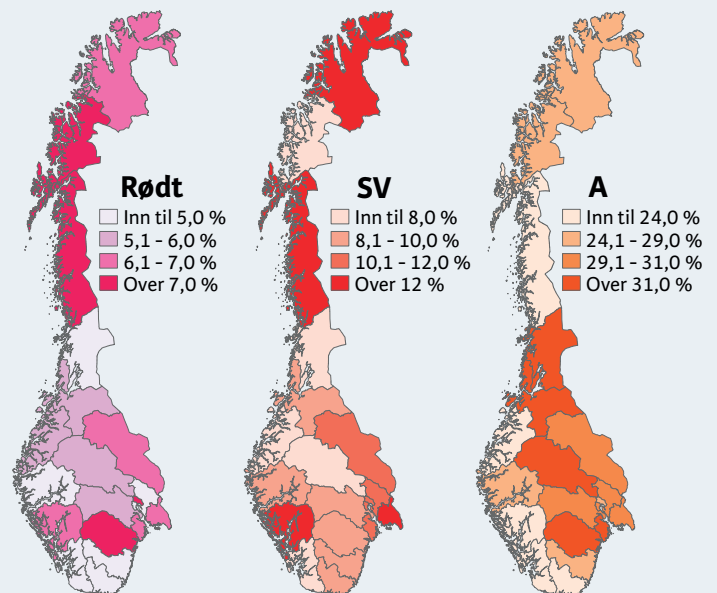
Gjennom saksbehandlingen, som er vår hovedaktivitet, får vi svært god kunnskap om alle aspekter av personvern i forsknings-sammenheng. NSD mottar årlig et stort antall forsknings- og studentprosjekter til vurdering, og det har vært en jevn stigning i meldinger de siste årene. I 2017 vurderte vi over 6000 meldinger om nye prosjekter og 1030 endringsmeldinger. I tillegg kontaktet vi ca. 7000 prosjekter i slutfasen. Prosjektene tilhører alle fagområder, slik at det er betydelig variasjon i metoder, utvalgsgrupper og type data. Det store tilfanget av prosjekter over tid og variasjonen i de konkrete behandlingene, gjør at NSD har både lang og bred erfaringskompetanse i hvordan generelle personvernregler og de særregler som gjelder for forskning får anvendelse i praksis. Seksjonen har 20 saksbehandlere med tverrfaglig bakgrunn

Antall forsknings- og studentprosjekt meldt til Personvernombudet for forskning fordelt på fagfelt

I tillegg til saksbehandlingen bistår vi institusjonenes ledelse og forskningsadministrasjonen med veiledning om internkontroll, og gjennom Meldingsarkivet som gir institusjonen oversikt over og mulighet til å føre kontroll med egne behandlinger. På forespørsel bistår vi også institusjonene ved tilsyn og gir råd ved utarbeiding av internkontrolldokumenter. For å forberede oss på nytt lovverk

Skolevalg 2017

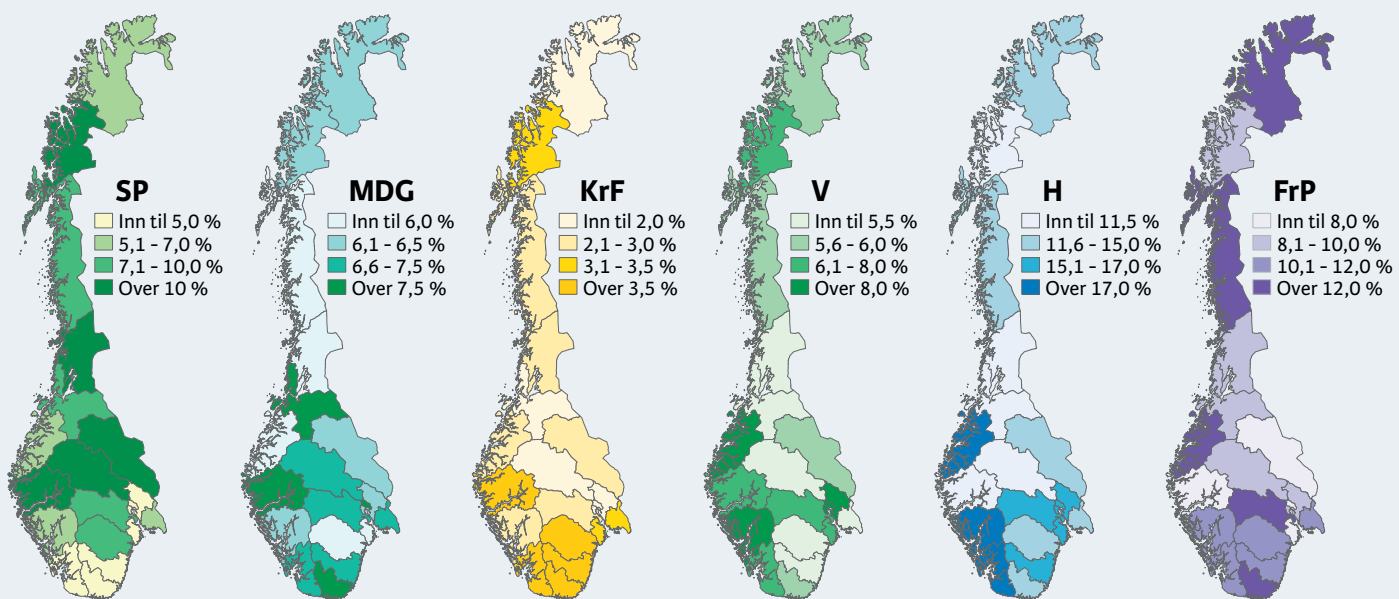

som etter planen skal tre i kraft sommeren 2018, har vi igangsatt tre interne prosjekt: systemutvikling, internkontroll og saksbehandlingsprosedyrer.

Som personvernombud holder NSD seg godt orientert og deltar aktivt i debatten om utviklingen av personvernlovgivningen både nasjonalt og internasjonalt. Vi har tett dialog med Datatilsynet og er godt orientert om tilsynets tolkning av loven, både gjennom konsesjonsbehandlingen, møter og tilsynets veiledningsmateriell. Vi deltar jevnlig på fagdager og kurs om personvern, regelverk og etikk i forskning, arrangert av Datatilsynet, etiske komiteer og andre aktører på feltet. I 2017 har vi skrevet høringsuttalelse til forslag til ny personopplysningslov og forskrift for befolkningsbaserte helseundersøkelser. Videre har medarbeidere deltatt i ulike arbeids- og referansegrupper bl.a. for Statistikklovutvalget og Helsedata-programmet. Internasjonalt leder NSD nå en arbeidspakke i EU-prosjektet SERISS, om juridiske og etiske utfordringer ved bruk av nye former for data. NSD leder også et nordisk prosjekt hvor formålet er å bidra til en harmonisert nordisk implementering av EUs personvernforordning. NSD følger og har deltatt i møter om BBMRI ERICs arbeid med å utarbeide en «code of conduct» for helseforskning.

Skolevalg

Høsten 2017 arrangerte NSD det nasjonale skolevalget i forkant av stortingsvalget. 157 000 elever ved 385 skoler deltok i skolevalget, hvilket er det høyeste registrerte antallet siden det første nasjonale skolevalget i 1989. Også deltakerprosenten var rekordhøy, 83,5 % av elevene ved skolene som deltok gjennomførte valget.

Mediedekningen var omfattende også i år, og skolevalget tillegges fortsatt stor vekt blant journalister og valgforskere som indikator på partienes resultater i det ordinære valget. I 2017 var det flere journalister og valgforskere som stilte spørsmålstegn ved noen mediers tolkning av resultatene, og det oppstod en debatt om hvilke valg resultatene fra skolevalgene bør sammenlignes med – skal man sammenligne skolevalget 2017 med skolevalget i 2013, som også var et stortingsvalg, eller er det rimelig å se på endringen fra forrige skolevalg (i 2015), uavhengig av om det ordinære valget var på Stortinget eller kommune- og fylkesting? Medienes rolle i formidlingen av disse resultatene ble også gjenstand for debatt.

Arbeiderpartiet ble det største partiet i skolevalget 2017, til tross for en tilbakegang på 4 prosentpoeng til 27,8 %. Også Høyre gikk noe tilbake fra forrige skolevalg og havnet på 15,1 %. SV gikk mest frem med en oppslutning på 10 %.

Mens regjeringspartiene Høyre og Frp gikk tilbake sammenlignet med skolevalgene i 2015 og 2013, var det en fremgang for disse partiene sammenlignet med resultatene fra kommune- og fylkestingsvalget i 2015, men tilbake sammenlignet med resultatene fra forrige stortingsvalg i 2013. For Arbeiderpartiet var pilene negative når man så på resultatene fra både stortingsvalget 2013 og kommune- og fylkestingsvalget 2015, men samtidig var partiets oppslutning i skolevalget det beste noensinne før et stortingsvalg.

I 2017 ble det også avholdt sametingsskolevalg. Her deltok 348 elever fra 20 skoler. Norske Samers Riksforbund ble det største partiet med 27,7 % av stemmene. Senterpartiet ble nest størst med 12,2 %.

Skolevalgene er et viktig verktøy i demokratiopplæringen i det norske samfunnet. Gjennom skoledebatter og møter mellom elever og ungdomsorganisasjoner kan man vekke politisk engasjement og øke kunnskapen om politikk blant de unge. Den politiske interessen blant elever er stadig økende, viser skolevalgundersøkelsen. Her stilles elevene en rekke spørsmål om sine holdninger til ulike aktuelle samfunnsforhold. Samtidig gjennomføres en nasjonal spørreundersøkelse med noen av de samme spørsmålene.

NSD har vært arrangør av skolevalgene fra 1989 og har i perioden bygget opp en viktig datakilde om ungdom og valg.

Statistikk om høgre utdanning og forskning

NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) er en sentral informasjonskilde om høyere utdanning i Norge, herunder universitet, høgskoler og fagskoler, biblioteker og samskipnader. Data og datatjenester fra DBH danner grunnlag for et bredt tilbud

av styrings- og forskningsdata for politikutforming i sektoren og statistikk som kan tilrettelegges for mange behov. DBH inneholder data og statistikk om studenter, utdanning, forskning, personale, museum, areal, økonomi og selskapsdata. Dataene er åpent tilgjengelig for planlegging i sektoren, både sentralt i departementer og lokalt ved hver enkelt institusjon. Data til forskning har nå sterk vekst etter at individdata ble lagt til databasen.

Innrapportering og samling av data fra høyere utdanningsinstitusjonene i Norge til DBH har stor samordningsgevinst ved at databasen bl.a. dekker databehovet til SSB, NOKUT, NIFU, Lånekassen, Forsvaret og Helsedirektoratet.

Spesialtilpasset statistikk og web-tjenester er utviklet blant annet for NOKUT, Helsedirektoratet og KD. 2017 har vært preget av arbeid i forbindelse med samordning av datarapportering og tilpasning til ny personopplysningslov med utarbeidelse av hjemmel og dataavtaler med mottakere og andre databestillere ved behov. Tall om mobilitet, frafall og gjennomføring av høyere utdanning har preget interessen for opplysningene i DBH.

Betegnende for sektoren de siste årene er fusjonene av utdanningsinstitusjoner: se vedlagte figur

Registre og nettjenester innen publisering ved NSD

NSD drifter og administrerer to registre knyttet til vitenskapelig publisering, Register over publiseringskanaler og ERIH PLUS.

Register over publiseringskanaler inneholder nesten 34 000 forskningstidsskrifter, bokserier og forlag fra ulike deler av verden. ERIH PLUS inneholder tidsskrifter innen humaniora og samfunnsvitenskap med betydning for europeisk forskning.

To nettjenester knyttet til publikasjoner er utviklet er de siste par årene, Nordisk liste over publiseringskanaler og Nasjonal publiseringsindikator. Begge tjenestene letter arbeid med oversikter over kvalitet med hensyn til publiseringskanaler.

Register over publiseringskanaler innebærer godkjenning av vitenskapelige publiseringskanaler etter formelle kriterier hos NSD og tildeles nivå etter vitenskapelig ranking i fagmiljøene. Publisering i en vitenskapelig kanal i Norge gir uttelling økonomisk for institusjonen forskeren tilhører.

Nordisk kanalregister er basert på at Danmark og Finland har bygget opp registre over publiseringskanaler etter modell fra Norge. NordForsk og formannskapet for Nordisk ministerråd har bevilget midler for å bygge opp et felles register for de nordiske land som kan effektivisere arbeidet med publikasjonskanaler. Utgangs-

punktet er utveksling av kunnskap om publiseringskanalene via en felles nordisk liste i en Sky-løsning, da behandlingen av disse er tilnærmet identisk i de nordiske land. De landene som mangler et register skal kunne benytte listen. Registeret er satt i drift 2017.

ERIH PLUS dvs. European Reference Index for the Humanities (ERIH) og samfunnsvitenskap (PLUS) er en vitenskapelig autoriseringsliste, opprinnelig opprettet av European Science Foundation (ESF). NSD har drevet registeret siden juli 2014 og i desember 2015 ble registeret juridisk overflyttet til NSD. Revisjon med hensyn til de over 4000 tidligere ERIH tidsskriftene mot «nye» ERIH PLUS kriterier for vitenskapelighet, ble ferdigstilt i 2017. Registeret omfatter nesten 12 000 godkjente tidsskrift.

Nasjonal publiseringsindikator (NPI) er en nettjeneste utviklet for arbeidet med publiseringskanaler i Norge og benyttes i fagutvalgenes arbeid. Målet er at prosessen med ranking av vitenskapelige publikasjoner skal bli en enklere, mer effektiv og åpen prosess med faglig forankring.

European Social Survey (ESS)

ESS er den mest omfattende og brukte samfunnsundersøkelsen i Europa. NSD er ansvarlig for behandling, lagring og distribusjon av data og dokumentasjon. Alle data er gratis og åpent tilgjengelige fra publiseringsdato. Siden starten av ESS i 2001 har NSD vært medlem av the Core Scientific team (CST). NSD driver også ESS' offisielle nettsted (europeansocialsurvey.org), hvor all formidling av data og dokumentasjon skjer.

ESS runde 8

Første utgave av ESS runde 8 datasettet ble publisert i oktober 2017. Publiseringsen omfatter 18 av de 23 landene som har deltatt i denne runden. Det er Østerrike, Belgia, Tsjekkia, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Island, Irland, Israel, Norge, Nederland, Polen, Russland, Slovenia, Sverige, Sveits og Storbritannia. De resterende landene, Italia, Litauen, Portugal, Spania og Ungarn vil bli publisert i mai 2018.

Intervjuundersøkelsen blir gjennomført annethvert år, og har en kjerne av spørsmål som har blitt gjentatt hver gang siden 2002. Det gjelder temaer som kriminalitet, demokrati og politikk, verdispørsmål, innvandring, identitet, religion, sosial tillit m.m.

I runde 8 var det i tillegg en modul med spørsmål om holdninger til velferd. Denne modulen var også med i 2008. Nytt denne gangen er spørsmål om en fast grunninntekt for alle, uansett om

man er i arbeid eller ikke og som erstatter andre sosiale ytelser. I tillegg er det en helt ny modul som dekker spørsmål om klima og energi. Den tar for seg folks forhold til klimaendring, energi-trygghet, energipreferanser m.m.

NSD er dataarkiv for European Social Survey og står for koordinering og tilrettelegging av data og dokumentasjon. Alle data er fritt tilgjengelig på www.europeansocialsurvey.org.

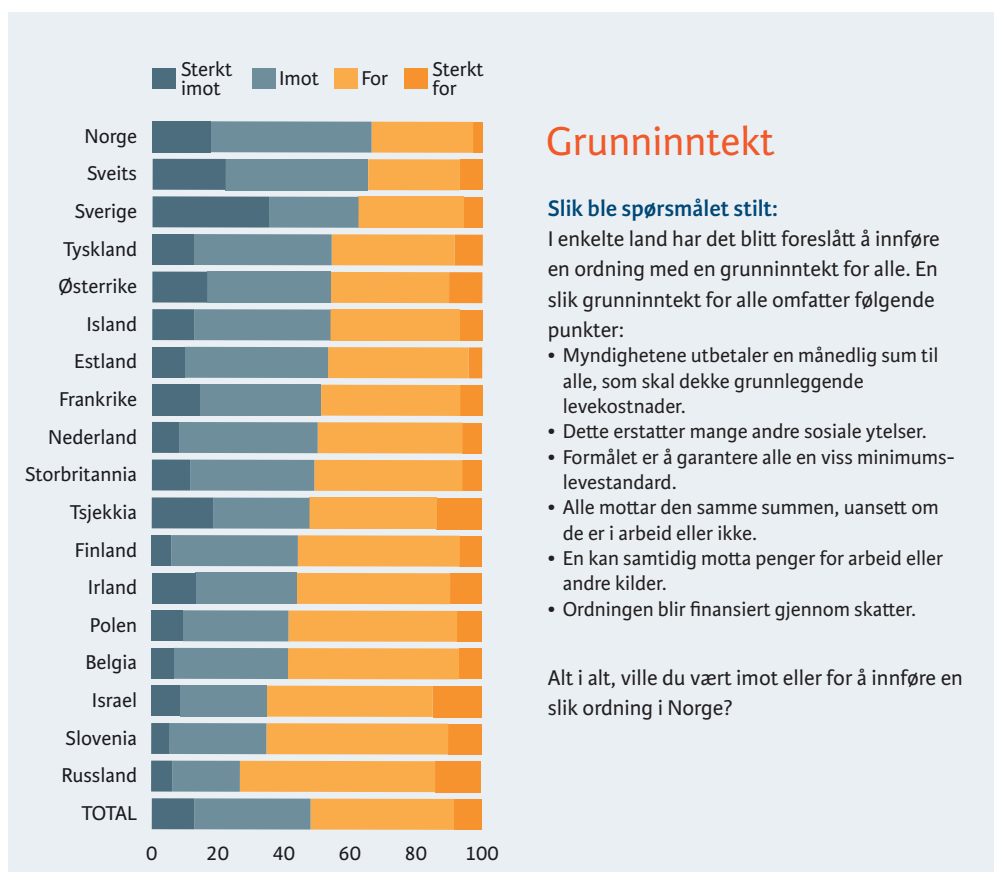
Til nå er det registrert 120 000 brukere av tjenester fra ESS.

Kommunikasjon

Kommunikasjon med forskningsmiljøene er en forutsetning for å synliggjøre, tydeliggjøre og fremme NSDs samfunnsoppdrag og de oppgaver organisasjonen utfører på vegne av sektoren. Hovedmålet med NSDs kommunikasjon er å sette NSD på kartet gjennom økt samhandling med forskningssektoren og bruk av NSDs tjenester.

I 2017 ble NSD omtalt i 357 artikler/innslag fordelt på 181 unike eksterne kilder på nett, papir og kringkasting (kilde: Retriever). Dette er en stor økning fra 2016 hvor NSD ble omtalt i 165 artikler/innslag.

NSDs medarbeidere har mye direktekontakt med brukerne i form av brukerstøtte på telefon og e-post, forelesninger, møter, kurs og seminarer. Denne direktelinjen til brukerne er avgjørende

Grunninntekt

Slik ble spørsmålet stilt:

I enkelte land har det blitt foreslått å innføre en ordning med en grunninntekt for alle. En slik grunninntekt for alle omfatter følgende punkter:

- Myndighetene utbetaler en månedlig sum til alle, som skal dekke grunnleggende levekostnader.
- Dette erstatter mange andre sosiale ytelser.
- Formålet er å garantere alle en viss minimums-levestandard.
- Alle mottar den samme summen, uansett om de er i arbeid eller ikke.
- En kan samtidig motta penger for arbeid eller andre kilder.
- Ordningen blir finansiert gjennom skatter.

Alt i alt, ville du vært imot eller for å innføre en slik ordning i Norge?

for å fange opp brukerbehov og styrke NSD relevans og nytte. NSD har i 2017 arbeidet med å videreutvikle vår opplærings- og veiledningsvirksomhet. Dette innebærer bl.a. en ny oppbygging av en helhetlig pakke med opplæringsmoduler som dekker hele forskningsprosessen.

Opplæring

Selv om forskere er vant til å håndtere data for eget bruk, er kompetansen på personvern, datahåndtering med sikte på langsiktig arkivering, kuratering og deling av data ennå nytt for de fleste i UHR-sektoren - både for ledernivået, administrasjonsnivået og for forskere og studenter. Det er derfor et stort behov for opplæring og kulturendring. Skal arbeidet med forskningsdata skaleres opp, trengs det nettverk og samarbeid som gjøre det mulig å heve kompetansen i tett kontakt med institusjonene. For NSD er det viktig å bevisstgjøre og å drive faktisk opplæring i hvordan forskerne og institusjonene kan imøtekomme krav om å ha intern kontroll på sine data og om tilgjengeliggjøring. Overordnet sett er målgruppen for opplæring forskningssektoren i Norge; både forskere, forskerstøttepersonell og institusjonsledelse

NSDs opplæringsprogram er en videreutvikling og utvidelse av NSDs eksisterende veilednings- og opplæringstjenester. Opplæringen relateres til NSDs tjenester og synliggjøre og profilere de verktøy og tjenester som utvikles av NSD. Samtidig omfatter opplæringen generelle temaer som datahåndtering, hvorfor dele data, og hvordan NSDs tjenester kommer inn i forhold til relaterte aktører og tjenester.

Samarbeidspartnere

Gjennom et omfattende samarbeid med institusjoner nasjonalt og internasjonalt står NSD sentralt i utviklingen av nordiske, europeiske og internasjonale forskningsinfrastrukturer.

Nasjonalt

Universitet og høgskoler samarbeider med NSD blant annet gjennom avtaler knyttet til arkivering av data og personverntjenester.

SSB (Statistisk sentralbyrå) og NSD har siden 1975 hatt et formelt samarbeid om tilrettelegging og distribusjon av data fra SSB til norske forskningsmiljøer. Dette gir norske forskere svært gode betingelser sammenlignet med kolleger i andre land.

Datatilsynet og NSD har siden 1981 samarbeidet om å ivareta personvernet på en måte som i minst mulig grad hindrer gjennomføringen av forskningsprosjekt.

Riksarkivet og NSD har i lang tid hatt et uformelt samarbeid om arkivering og gjenbruk av forskningsdata. Samarbeidet ble formalisert i 2014, gjennom en avtale om at NSD skal arkivere offentlig finansierte forskningsdata på vegne av Riksarkivet.

Norges forskningsråd har siden etableringen av NSD i 1971 spilt en sentral rolle for både omfang og kvalitet på NSDs tjenester, gjennom sine grunn- og prosjektfinansieringer, og gjennom å legge viktige infrastrukturoppgaver til NSD. Ansvar for arkivering av data fra prosjekter med finansiering fra Norges forskningsråd har i mer enn 30 år ligget hos NSD.

Kunnskapsdepartementet (KD) gir tilskudd til arbeidet med NSDs Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) som leverer tjenester til KD og institusjonene i universitets- og høgskolesektoren.

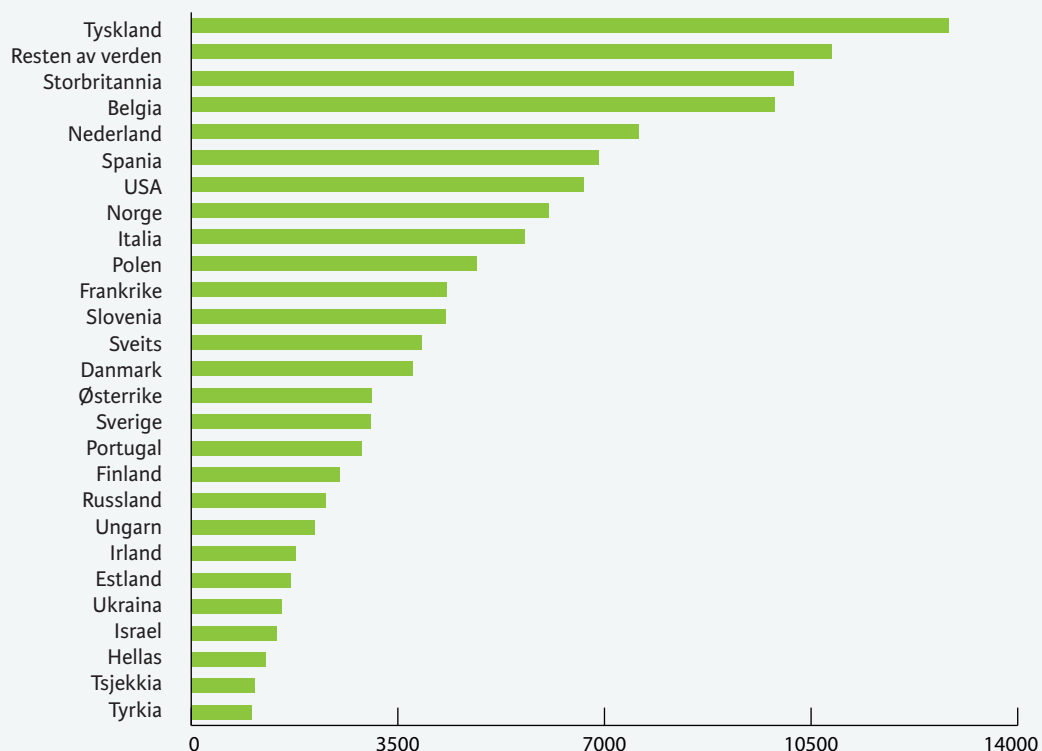
Internasjonalt

CESSDA ERIC (Consortium of European Social Science Data Archives ERIC) er den felleseuropeiske forskningsinfrastrukturen for samfunnsvitenskap. NSD er norsk tjenesteleverandør.

ESS ERIC (European Social Survey) er en institusjon som gjennomfører en stor europeisk intervjuundersøkelse med mer enn 120 000 brukere. NSD er ansvarlig for lagring, behandling og distribusjon av data og dokumentasjon i ESS og driver det offisielle nettstedet. ESS har som CESSDA status som ERIC (European Research Infrastructure Consortium), et juridisk rammeverk for europeisk forskningsinfrastruktur.

ICPSR (Inter-university Consortium for Political and Social Research) er et internasjonalt konsortium av mer enn 750 akademiske institusjoner og forskningsorganisasjoner. NSD er medlem sammen med UiB, UiO, UiT og NTNU. ICPSR er verdens største dataarkiv for de samfunnsvitenskapelige fag og tilby også et undervisningstilbud. ICPSR er lokalisert ved University of Michigan.

Brukere av ESS fordelt på land

IFDO (International Federation of Data Organisations for the Social Sciences) arbeider for å legge til rette for forskning gjennom samarbeid på tvers av land, regioner og kontinent. NSD er medlem.

Prosjekter

NORDi

Norwegian Open Research Data Infrastructure (NORDi) er et 5-årig (2016 – 2021) prosjekt og NSD er tildelt 26 millioner kroner i prosjektstøtte fra Norges forskningsråd. Gjennom prosjektet utvikler NSD ny e-infrastruktur for forskningsdata som inkluderer brukervennlige verktøy for deponering, administrasjon og tilgjengelig-gjøring av forskningsdata. Nye og oppgraderte tjenester og funksjoner rulles ut så snart de er klare og med en kvalitet som NSD kan stå inne for. Dette vil inkludere kraftige verktøy som blant annet vil gjøre det enklere å finne, bruke og dele forskningsdata. I tillegg utvikles og knyttes det en rekke nye kurs og støttetjenester til dette.

Forskere og studenter får gjennom en *Min side funksjonalitet* sitt eget arbeidsområde som gir oversikt over data som er under arbeid, status for deponerte data, personverntjenester,

datahåndteringsplaner, lagrede søk, veiledningsressurser og brukerstatistikk. Deponerte datasett får en unik identifikator (DOI Digital Object Identifier), og vil kunne siteres i artikler.

Forskningsinstitusjoner får gjennom en egen portal dokumentasjon, oversikt og statistikk over egen portefølje for deponerte data og prosjekter meldt til personvernombudet, i tillegg til oversikt over andres bruk av data institusjonen har delt.

Dataarkiv – i første omgang NSD – vil få en oppgradert og delvis ny infrastruktur for hele prosessen fra innsamling av data og kuratering til publisering og gjenbruk. Den nye infrastrukturen vil støtte åpne data og forbedre transparens og tillit på tvers av vitenskapelig disipliner.

RAIRD

Gjennom registerdataprojektet RAIRD har NSD sammen med SSB utviklet nye løsninger, modeller og teknikker for å gjøre det enkelt og naturlig for forskere å jobbe med tidskomponentene i data.

Prosjektet resulterer i en helt ny tjeneste for selvbetjent og trygg bruk av registerdata med lansering vinteren 2017/2018.

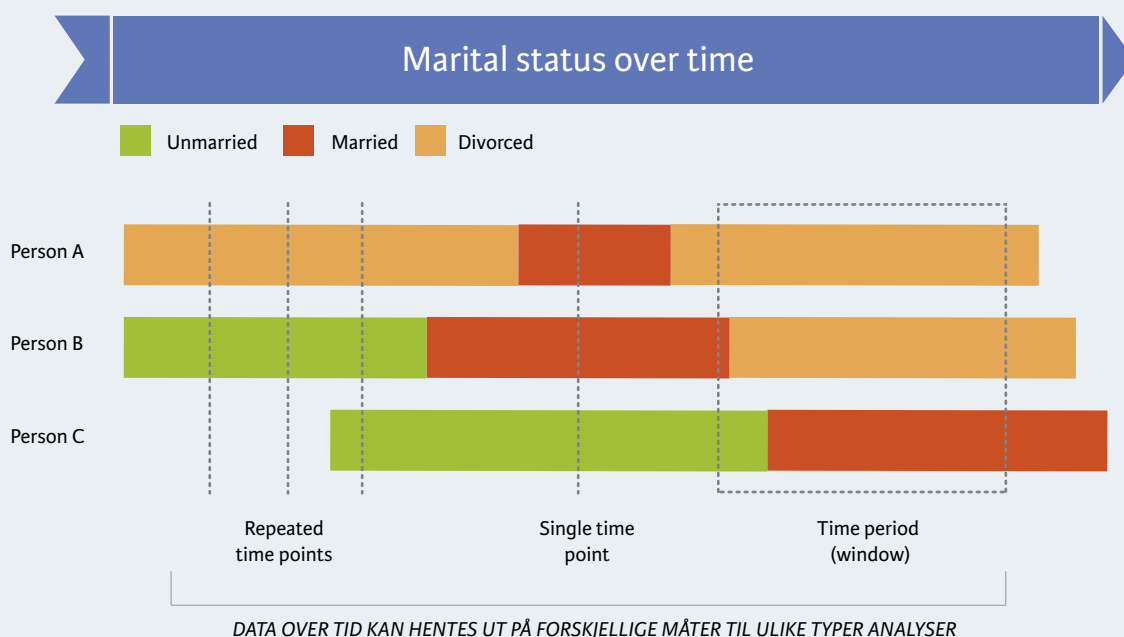
I dagens system for tilgang til forskningsdata får forskerne låne avidentifiserte kopier av selve dataene. Dette forutsetter omfattende og tidkrevende søknader som kan involvere forskningsinstitusjonens personvernombud, Datatilsynet, Regionale etiske forskningskomiteer, SSB og de ulike registereierne. Med bruk av teknologien som er utviklet i RAIRD, som inkluderer et anonymiserende grensesnitt, kan forskerne arbeide via internett, og de trenger ikke søke om data for hvert enkelt forskningsprosjekt. Dette er en løsning som Datatilsynet mener er god og et godt eksempel på innebygd personvern i praksis.

Registerdataene som RAIRD-prosjektet nå gjør lettere tilgjengelig dekker en periode på 50 år, fra 1967 til 2017, og inneholder en blanding av tilnærmet stabile kjennetegn (kjønn), opptellinger på bestemte tidspunkter (skattbar årsinntekt) samt tidfestede hendelsesdata (barnefødsler, jobbskifter, endring av bosted). Disse dataene kan brukes til å sette sammen overganger mellom tilstander og studere sammenhenger i utviklingen i befolkningen over tid.

Å studere en stor populasjon med individuelle tidsforløp over lang tid er krevende, og RAIRD-prosjektet har utviklet løsninger som forenkler og effektiviserer arbeidet med slike data. Det har vært viktig å få til et godt samspill mellom organisering av data, presentasjon og strukturering av metadata og grensesnittene som brukes av forskerne.

RAIRD var finansiert av Forskningsrådet i perioden 2012 – 2016.

I RAIRD blir hvert datapunkt kontekstualisert med informasjon om når hendelsen inntraff og forløpets varighet.

eVIR

NSD er prosjektpartner i eVIR (e-infrastructure for Video Research), som blir ledet av Universitetet i Oslo. Målet er å utvikle en nasjonal infrastruktur for forskning som bruker videodata og utvikle fleksible og sikre løsninger som tar vare på personvernet. Prosjektet skal legge til rette for lagring som sikrer tilgjengelighet og tilgang på tvers av institusjoner. NSD er dataarkiv for prosjektet og bidrar med kompetanse på personvern, organisering av metadata og strukturering av data for gjenbruk. eVIR er finansiert av Norges forskningsråd.

CESSDA SaW

CESSDA SaW (Consortium of European Social Science Data Archives – Strengthening and widening) hadde som mål å styrke samhandlingen og kvaliteten i og mellom arkivene som allerede er tjenesteleverandører CESSDA. Samtidig skulle man legge til rette for at de arkivene som i dag ikke er del av CESSDA kan oppfylle kravene til medlemskap. NSD ledet en av de fem arbeidspakkene i CESSDA SaW. Prosjektet som ble avsluttet høsten 2017 var finansiert av EU (Horizon 2020).

SERISS

SERISS (Synergies for Europe's Research Infrastructures in the Social Sciences) er et omfattende 4-årig europeisk forskningsprosjekt der målet er å bryte ned barrierer for utveksling av forskningsdata og utvikle nye former for datainnsamling i samfunnsforskning. Prosjektet er del av EUs program for forskning og innovasjon, Horisont 2020. NSD leder blant annet en arbeidspakke som retter søkelyset mot de juridiske og etiske utfordringene komparativ samfunnsforskning står overfor, med hovedfokus på surveydata og bruken av nye typer data.

CRONOS (CROss-National Online Survey)

NSD har en sentral rolle i prosjektet CRONOS (CROss-National Online Survey). Målet er å teste mulighetene for å bygge opp et flernasjonalt internettpanel basert på sannsynlighetsutvalg. Datainnsamlingen og utvalget skal administreres på tvers av landegrenser ved hjelp av et sentralt system drevet av NSD. Respondentene blir rekruttert i forbindelse med de personlige intervjuene som utføres i ESS (European Social Survey). Rekrutteringen og datainnsamlingen foregår i tre land: Estland, Slovenia og Storbritannia. NSDs driver paneldatabasen, setter opp spørreskjemaene og er ansvarlig for utsendelser og purringer på i alt seksundersøkelser i løpet av et år. NSD er også dataarkiv for prosjektet. CRONOS er en del av prosjektet «Synergies for Europe's Research Infrastructures in the Social Sciences (SERISS) som er finansiert av EU (Horisont 2020).

CESSDA Metadata Management Project

Prosjektet er finansiert av CESSDA og inngår i CESSDAs arbeidsplan. Målsetting er å utvikle, fremme og implementere et standardisert metadata-design som skal gjelde for alle data i CESSDA Product and Service Catalogue.

Styre, råd og utvalg

NSDs styre

Styreleder

- Petter Aasen, rektor, Høgskolen i Sørøst-Norge

Medlemmer

- Elin Haugsgjerd Allern, professor, Universitetet i Oslo
- Torstein Bye, fagdirektør, Statistisk sentralbyrå
- Kjell Gunnar Salvanes, professor, Norges handelshøgskole
- Eva Stensland, førsteamanuensis, UiT Norges arktiske universitet
- Kristina Nicolaisen, seniorrådgiver, NSD, ansatt representant
- Erlend Aarsand, rådgiver, NSD, ansatt representant

Varamedlem

- Toril Aalberg, professor, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Utvalg oppnevnt av NSD

Referansegruppe for Database for statistikk om høgre utdanning

- Tore Tungodden, Universitetet i Bergen, leder
- Beth Linde, Høgskolen i Østfold, medlem
- Ingrid Sogner, Universitetet i Oslo, medlem
- Ellen Rye, Høgskolen i Sørøst-Norge, medlem
- Ingeborg Marie Østby Laukvik, Nasjonalt fagskoleråd, medlem (til september)
- Adeline Berntsen Landro, Hordaland fylkeskommune, medlem (fra september)
- Trond Bergene, Nasjonalt fagskoleråd, personlig vara for Landro
- Andreas Slettebak Wangen, NTNU, medlem
- Joar Nybo, Kunnskapsdepartementet, observatør
- Magnus Strand Hauge, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, observatør
- Anne Marie Rustad Holseter, Statistisk sentralbyrå, observatør
- Stig Slipersæter, Norges forskningsråd, observatør
- Vidar Røeggen, Universitets- og høgskolerådet, observatør

Advisory group for ERIH PLUS

- Professor Milena Žic Fuchs, Leder for the Scientific Review Group for the Humanities, European Science Foundation (ESF) – sluttet i 2017
- Professor Alain Peyraube, Direktør ved Centre National de la Recherche Scientifique, CNRS, Frankrike

- Professor Gunnar Sivertsen, Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning, NiFU.
- Dr Nina Kancewicz-Hoffman, rådgiver, European Science Foundation (ESF)
- Professor Stefan Hornbostel, German Centre for Higher Education Research and Science Studies (DZHW)
- Associate professor Cláudia S. Sarrico, Lisboa School of Economics and Management (ISEG)

Prosjektstyret for RAIRD

- Vigdis Namtvedt Kvalheim, NSD, leder
- Torstein Bye, Statistisk sentralbyrå
- Elisabetta Vassenden, Statistisk sentralbyrå
- Brendan Slater, Statistisk sentralbyrå (til juni)
- Lars Hatlehol, Statistisk sentralbyrå (fra juni)
- Knut Kalgraff Skjåk, NSD

Brukergruppe for RAIRD

- Ingeborg Foldøy Solli, Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger
- Marianne Røed, Institutt for samfunnsforskning
- Thomas Sevenius Nilsen, Folkehelseinstituttet
- Espen Bratberg, Universitetet i Bergen
- Thomas Lorentzen, Universitetet i Bergen
- Arne Mastekaasa, Universitetet i Oslo
- Stein Emil Vollset, Universitetet i Bergen
- Bjug Bøyum, Folkehelseinstituttet
- Trond Døskeland, Norges handelshøyskole
- Kjell Salvanes, Norges handelshøyskole

Brukergruppe NORDi

- Ingunn R. Sørli, Institutt for samfunnsforskning
- Kirsti Klette, Universitetet i Oslo (vara: Torgeir Christiansen, Institutt for lærerutdanning i Oslo)
- Live Håndlykken Kvale, Realfagsbiblioteket, Universitetet i Oslo
- Katrine Weisteen Bjerde, CERES
- Andreas Ortmann Jaunsen, Sigma2,
- Alexander Refsum Jensenius, Universitetet i Oslo
- Gunnar Grendstad, Universitetet i Bergen
- Ole Myhre Hansen, Riksarkivet
- Koenraad De Smedt, CLARINO, Universitetet i Bergen

Styrets beretning for 2017

NSD - Norsk senter for forskningsdata AS ble etablert som en nasjonal infrastruktur for forskning i 1971, og har siden 2003 vært organisert som et AS eid av Kunnskapsdepartementet (KD). NSDs formål er å drive dataforvaltning og tjenesteyting overfor forskningssektoren. I samarbeid med nasjonale og internasjonale aktører skal selskapet drive utviklingsarbeid innenfor sitt formål. Selskapet drives fra Bergen.

Aktiviteter

Virksomheten har, som tidligere år, vært organisert med utgangspunkt i NSDs nasjonale ansvar for å ivareta sentrale data- og infrastrukturtenester for norsk forskning. NSD har arbeidet på bred basis nasjonalt og internasjonalt for å sikre forskere og studenter tilgang til data og datatjeneste. NSD er sentralt plassert i flere store nasjonale og europeiske prosjekter som bygger fellesinfrastruktur på datasiden for samfunnsvitenskap og humaniora. Inntektsvolumet i virksomheten er økt med 3,1 % fra 2016 til 2017. I 2017 ble det utført 90 årsverk, inkludert deltidsansatte studenter. Dette er ett årsverk mer enn for 2016.

Finansiering

NSD har mange ulike finansieringskilder. Hovedbevilgningene kommer fra Norges forskningsråd, departementene, universitets- og høgskolesektoren og EU. Norges forskningsråd finansierte 15,3 % av virksomheten gjennom grunnbevilgningen og 24,5 % av totalbevilgningen når vi inkluderer prosjektstøtte. Fordeling på ulike finansieringskilder var i 2017 (2016 tall i parentes): 24,5 % (28,2 %) fra Norges forskningsråd, 23,8 % (24,5 %) fra departement, 29,8 % (25,6 %) fra andre offentlige og private tilskudd, 17,1 % (16,2 %) fra EU-prosjekter og andre internasjonale prosjekter, og 4,8 % (5,5 %) fra salgs- og oppdragsinntekter.

Faglige aktiviteter og formidling

NSDs hovedoppgave er informasjon om og formidling av data og ulike sider ved bruk av data. For å oppfylle formålet er det derfor en forutsetning at NSDs ansatte har utstrakt brukerkontakt som en del av den daglige virksomheten. NSDs ansatte deltar også som foredragsholdere på kurs og seminarer, og bidrar i opplæringen av ansatte og studenter i UH-sektoren, for eksempel i metode, etikk og personvern. Brukerkontakt, kurs og opplæring vektlegges for å sikre at NSDs virksomhet og tjenester gjøres kjent og er i tråd med forskningsmiljøenes behov. Internett er NSDs viktigste formidlingskanal og utgjør kjernen i de tjenester NSD er satt til å utføre.

Arbeidsmiljø og ytre miljø

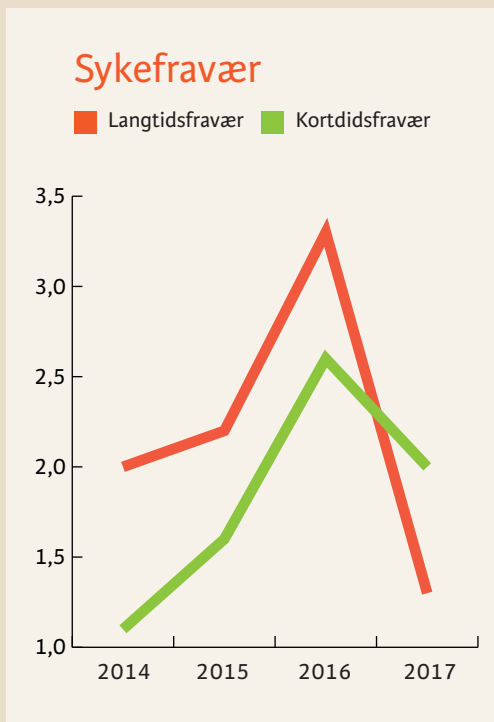
NSDs ansatte sitter i et kontormiljø med datamaskiner som viktigste arbeidsredskap. Korttidsfraværet i 2017 var på 2,0 % og langtidsfraværet på 1,3 %. Dette er en markant nedgang fra 2016 hvor tilsvarende tall var henholdsvis 2,6 % og 3,3 %. Ingen skader eller ulykker ble registrert. For å redusere forurensing er det virksomhetens policy å begrense reisevirksomhet og benytte videokonferanser så langt som mulig.

Staben etter alder og kjønn

NSD tilstreber en jevn fordeling mellom kjønnene. I 2017 hadde NSD en liten overvekt av kvinner (51 %) i staben. NSDs ledergruppe består av 5 kvinner og 7 menn. NSD er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater til å søke, uansett alder, kulturell og etnisk bakgrunn.

Årsregnskap og resultatdisponering

Styret er svært fornøyd med de faglige resultatene for 2017. Årsresultatet for 2017 er positivt og framtidutsiktene for selskapet er gode. Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede. Styret er opptatt av at selskapet skal ha en betryggende egenkapital og foreslår derfor at resultatet for NSD i 2017 på kr 3 644 157 avsettes som annen egenkapital. I tråd med vedtektene deles det ikke ut utbytte.

PETTER AASEN
Styreleder

ELIN HAUGSGJERD ALLERN
Styremedlem

EVA STENSLAND
Styremedlem

TORSTEIN ARNE BYE
Styremedlem

KJELL GUNNAR SALVANES
Styremedlem

KRISTINA NICOLAISEN
Styremedlem

GRY HENRIKSEN
Styremedlem

BJØRN HENRICHSEN
adm. dir

REGNSKAP

	NOTE	2017	2016
DRIFTSINNEKTER OG -KOSTNADER			
Driftsinntekt	7	72 386 933	70 208 418
Sum driftsinntekter		72 386 933	70 208 418
Lønnskostnad	1, 8	58 567 637	56 145 522
Avskrivning varige driftsmidler	2	342 941	286 504
Annen driftskostnad	1	11 158 650	10 620 096
Sum driftskostnader		70 069 228	67 052 123
Driftsresultat		2 317 706	3 156 295
FINANSPOSTER			
Annen renteinntekt		363 352	311 731
Annen finansinntekt		1 034 581	53 421
Annen rentekostnad		71 481	795 456
Resultat av finansposter		1 326 452	-430 305
Ordinært resultat før skattekostnad		3 644 157	2 725 991
Årsresultat		3 644 157	2 725 991
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital		3 644 157	2 725 991
Sum overføringer	3	3 644 157	2 725 991

BALANSE PR 31. DESEMBER

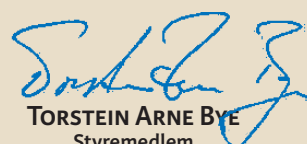
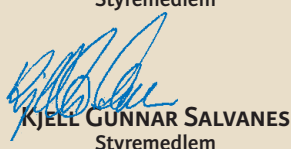
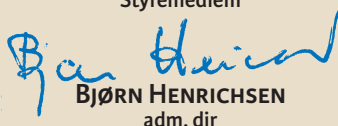
	NOTE	2017	2016
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Driftsløsøre og inventar	2	1 265 280	691 233
Sum varige driftsmidler		1 265 280	691 233
Finansielle anleggsmidler			
Forskuddsbetalte kostnader	6, 9	176 775	247 484
Sum finansielle anleggsmidler		176 775	247 484
Sum anleggsmidler		1 442 055	938 718
OMLØPSMIDLER			
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		6 653 596	8 379 203
Andre kortsiktige fordringer	6	545 889	563 885
Sum fordringer		7 199 484	8 943 088
Bankinnskudd, kontanter o.l.	4	80 708 608	69 139 117
Sum bankinnskudd, kontanter o.l		80 708 608	69 139 117
Sum omløpsmidler		87 908 092	78 082 204
Sum eiendeler		89 350 148	79 020 922

BALANSE PR 31. DESEMBER

	NOTE	2017	2016
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Aksjekapital	3	5 000 000	5 000 000
Overkursfond	3	2 378 127	2 378 127
Sum innskutt egenkapital		7 378 127	7 378 127
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	3	32 022 941	28 378 784
Sum opptjent egenkapital		32 022 941	28 378 784
Sum egenkapital	3	39 401 068	35 756 912
GJELD			
<i>Avsetning for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	8	17 520 948	12 351 114
Sum avsetning for forpliktelser		17 520 948	12 351 114
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		753 265	3 640 019
Skyldige offentlige avgifter		3 582 905	3 228 132
Annen kortsiktig gjeld	5	28 091 962	24 044 745
Sum kortsiktig gjeld		32 428 131	30 912 897
Sum gjeld		49 949 079	43 264 011
Sum egenkapital og gjeld		89 350 148	79 020 922

Bergen, 16.04.2018

Styret i NSD - Norsk senter for forskningsdata AS

PETTER AASEN
Styreleder**ELIN HAUGSGJERD ALLERN**
Styremedlem**EVA STENSLAND**
Styremedlem**TORSTEIN ARNE BYE**
Styremedlem**KJELL GUNNAR SALVANES**
Styremedlem**KRISTINA NICOLAISEN**
Styremedlem**GRY HENRIKSEN**
Styremedlem**BJØRN HENRICHSEN**
adm. dir

NOTER TIL REGNSKAPET 2016

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk. Regnskapsprinsippene er beskrevet nedenfor.

A) DRIFTSINNEKTER OG KOSTNADER

Inntektene består i hovedsak av bevilgninger og prosjektinntekter. Tjenester inntektsføres etterhvert som de leveres. Mottatte betalinger som er knyttet til aktiviteter som ved årsskiftet foreløpig ikke er utført, balanseføres således som uopptjent inntekt og klassifiseres som annen kortsiktig gjeld.

Kostnader medtas etter sammenstillingsprinsippet, dvs. at kostnader medtas i samme periode som tilhørende inntekter inntektsføres.

B) OMLØPSMIDLER/KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

C) ANLEGGSMIDLER/LANGSIKTIG GJELD

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes å ikke være forbigående. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

D) VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt.

E) SKATT

Da selskapet ikke har erverv til formål, er selskapet fritatt for skatteplikt ihht. til skattelovens § 2-32.

F) PENSJONER

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets ordning tilfredsstiller lovens krav. Ansatte i selskapet har en pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK). Ordningen er en ytelsesplan. Samlede forpliktelser er vurdert opp mot samlede pensjonsmidler i pensjonsordningen. De estimerte verdiene korrigeres hvert år i samsvar med beregning foretatt av aktuar. Periodisert arbeidsgiveravgift er klassifisert som en del av netto pensjonsforpliktelse. Arbeidsgiveravgiften beregnet av årets netto pensjonskostnad er kostnadsført sammen med pensjonskostnaden.

G) KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

H) VESENTLIGE LEIEAVTALER

Selskapets leieavtaler regnes som operasjonelle leieavtaler, og leieutgiftene behandles som løpende driftskostnader.

NOTE 1 LØNNSKOSTNAD, ANTALL ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE MED MER.**Lønnskostnad**

<i>Beløp i NOK</i>	2017	2016
Lønn	41 747 917	39 876 484
Påløpte feriepenger	5 342 961	5 257 330
Arbeidsgiveravgift	6 675 162	6 401 594
Pensjonskostnader inkl. AFP	4 361 449	3 937 305
Andre ytelser	440 148	672 810
Sum	58 567 637	56 145 522

Gjennomsnittlig årsverk 90 89

Ytelser til ledende personer	LØNN	PENSJONS- KOSTNADER	ANNEN GODTGJØRELSE
Adm.direktør	1 180 443	22 354	9 942
Styret	380 000	0	0

Verken adm.direktør eller styret har rett på bonus, overskuddsdeling eller opsjoner, ei heller spesielle ytelser ved et eventuelt opphør av ansettelsesforholdet/vervet.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Kostnadsført honorar til revisor for 2017 utgjør kr 62 576,- ekskl.mva.

Lovpålagt revisjon	44 176
Andre tjenester	18 400
Sum honorar til revisor	62 576

NOTE 2 VARIGE DRIFTSMIDLER

<i>Beløp i NOK</i>	INVENTAR	IT-UTSTYR	SUM
Anskaffelseskost 01.01.	1 898 700	3 221 421	5 120 121
Tilgang	0	916 988	238 313
Anskaffelseskost 31.12.	1 898 700	3 221 421	916 988
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	-1 531 305	-3 240 524	-4 771 829
Bokført verdi 31.12.	367 395	897 885	1 265 280
Årets avskrivninger	110 041	232 900	
Økonomisk levetid	10 år	3 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

NOTE 3 EGENKAPITAL

Beløp i NOK	AKSJEKAPITAL	OVERKURSFOND	ANNEN EK	SUM
Egenkapital 01.01.	5 000 000	2 378 127	28 378 784	35 756 912
Årsresultat			3 644 157	3 644 157
Egenkapital 31.12.	5 000 000	2 378 127	32 022 941	39 401 068

Aksjekapitalen består av 5 000 aksjer hver pålydende kr 1 000. Kunnskapsdepartementet eier 100 % av aksjene.

NOTE 4 BUNDNE SKATTETREKSMIDLER

Beløp i NOK	2017	2015
Bundne skattetrekksmidler	2 768 064	2 766 681
Av innstående i bank er kr 2 766 681 knyttet til bundet innskudd i forbindelse med skattetrekk.		

NOTE 5 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Beløp i NOK	2017	2016
Skyldige feriepenger	5 342 961	4 986 928
Prosjektperiodiseringer	22 270 172	18 339 081
Annene kortsiktig gjeld	478 829	718 736
Sum	28 091 962	24 044 745

NOTE 6 FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER

Selskapet har foretatt forskuddsbetaling av husleie som en form for finansiering av oppussing av nye lokaler som selskapet skal leie. Forskuddet resultatføres over leiekontraktens periode som er 15 år.

Beløp i NOK	2017	2016
Innbetalt forskudd ifm. oppussing	9 013 609	9 013 609
Tilbakeførte midler ubrukt ved oppussing	-256 677	-256 677
Mottatt tilskudd fra Norges forskningsråd	-7 500 000	-7 500 000
Netto	1 256 932	1 256 932
Andel husleie tidligere år	-1 009 447	-938 738
Andel husleie i år	-70 709	-70 709
Forskuddsbetalt pr. 31.12.	176 776	247 485
Andre forskuddsbetalte driftskostnader	545 889	563 885
Totale forskuddsbetalte kostnader	722 665	811 370

NOTE 7 SPESIFIKASJON AV INNTEKTER

Beløp i NOK	2017	2016
Midler fra Norges forskningsråd	17 758 390	19 773 281
Midler fra departementer	17 210 000	17 210 000
Andre offentlige og private tilskudd	21 574 343	17 979 036
Prosjektmidler fra EU og andre internasjonale organisasjoner	12 371 638	11 351 616
Salgs- og oppdragsinntekter	3 472 562	3 894 486
Sum	72 386 933	70 208 418

NOTE 8 PENSJONSMIDLER

<i>Beløp i NOK</i>	2017	2016
Årets pensjonsopptjening	4 191 173	4 022 114
Effekt av årets planendringer	0	0
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	1 819 839	1 484 720
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-1 787 021	-1 552 163
Administrasjonskostnad	166 274	158 352
Netto pensjonskostnad før arbeidsgiveravgift	4 390 265	4 113 023
Arbeidsgiveravgift av pensjonskostnaden	619 027	579 936
Pensjonskostnad før resultatførte justeringer	5 009 292	4 692 959
Resultatført aktuarielt tap	350 260	315 700
Resultatført levealderjustering 1943-1953 årskull	0	0
Resultatført endring i pensjonsregulering til alderspensjonen	0	0
Resultatført pensjonskostnad	5 359 552	5 008 658

<i>Beløp i NOK</i>	2017	2016
Pensjonsforpliktelse pr 31.12.	74 362 731	70 203 497
Pensjonsmidler pr 31.12.	-50 137 681	49 849 141
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	3 415 732	2 869 964
Netto pensjonsforpliktelse inklusiv arbeidsgiveravgift	27 640 782	23 224 320
Ikke resultatført aktuariell gevinst	-8 869 268	-9 529 540
Estimatavvik arbeidsgiveravgift	-1 250 566	-1 343 665
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift	17 520 948	12 351 114

<i>Ved beregningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:</i>	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Avkastning pensjonsmidler	4,10 %	3,60 %
Lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig forventet regulering av alderspensjon under utbetaling	1,50 %	1,50 %
Årlig forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Forventet gjenstående tjenestetid	11	11

NOTE 9 SPESIFIKASJON AV FORDRINGER OG GJELD

<i>Beløp i NOK</i>	2017	2016
Fordringer med forfall senere enn ett år	106 067	176 776
Langsiktig gjeld med forfall senere enn fem år	0	0
Sum	106 067	176 776

ORGANISASJONSKART

Bjørn Heinrichsen
ADM. DIR.

ADMINISTRASJON AVDELINGSDIREKTØR Kiberg, Dag

Gullbrå, Ingebjørg
Jensine
Helland, Rita
Ramsdal, Aina Hererde

Ringstad, Linda
Robins, Victoria Louise
Tvedt, Heidi

IT OG UTVIKLING AVDELINGSDIREKTØR Alvheim, Atle

PROGRAMVAREUTVIKLING

SEKSJONSLEDER Risnes, Ørnulf

Alvæ, Eirik
Bidargaddi, Archana
Davøen, Snorre Magnus
Pedersen, Trond

Refsdal, Ivar
Revheim, Sigbjørn
Thuen, Kjetil
Voldsæter, Ole

IT OG WEB

SEKSJONSLEDER Øymyr, Bjarne

Amland, Thomas
Arat, Karin
Borgedal, Bjørn
Furrudal, Olga
Grønen, Daniel
Herheim, Carl-Erik J.

Norland, Stig
Olsen, Stig
Paulsen, Anders
Su, Fei
Teweldemedhin, Eyob T.
Vikøren, Rune

INTERVU- OG DATATJENESTER AVDELINGSDIREKTØR Skjåk, Knut Kalgraff

DATATJENESTER

SEKSJONSLEDER Marøy, Terje

Nicolaisen, Kristina
Nilsen, Astrid
Orten, Hilde

Rolland, Vidar Wangen
Tveit, Sigmund

INTERVUTJENESTER

SEKSJONSLEDER Kolstrud, Kirstine

Aarsand, Erlend
Bergseth, Gyrid Havåg
Beuster, Benjamin
Finnøy, Didrik

Rød, Linn-Merethe
Stavestrånd, Eirik B.
Øvrebø, Ole-Petter

STATISTIKK OM HØGRE UTDANNING OG FORSKNING

SEKSJONSLEDER Gåsemyr, Kristin

Aae, Arild
Andersen, Ove
Bersvendsen, Yngve
Demchenko, Maria
Domben, Tarjei Vrenne
Espeseth, Kristina
Hovden, Thor
Ingebrigtssen, Thomas

Jentoft, Cecilie Hopland
Kyriacou, Anita Arianna
Lavik, Gry Ane Vikanes
Mundal, Bjarne
Oleksy, Thomasz Arthur
Olsen, Elisabeth
Saxe, Maren Elise
Vårdal, Ole Henning

INDIVIDDATA OG PERSONVERN AVDELINGSDIREKTØR Kvalheim, Vigdis

INDIVIDDATA

SEKSJONSLEDER Segadal, Katrine Utaaker

Autzen, Christopher O.
Hagen, Sunniva
Henriksen, Gry
Jakobsen, Marius
Kvamme, Trond
Magnussen, Chris

Hagen
Samdal, Gunn Inger
Lyse
Sandberg, Lisa Tveit
Storviken, Stije
Wong, Christina

PERSONVERN TJENESTER

SEKSJONSLEDER Myhnen, Marianne H.

Brandt, Lene Chre M.
Brøtaset, Inga
Grøndal, Perrille E.
Haugstvedt, Kjersti
Haveraaen, Lise Aasen
Helle, Beinda Gloppen
Jondahl, Ida Jansen
Larsen, Trine Anikken
Myklebust, Siri Tenden
Payne, Eva J. B.

Pekovic, Hanne
Johansen
Raa, Lasse Andre
Reinhertsen, Øvind A. S.
Schildmann, Marie S.
Somby, Anne-Mette
Straume, Øyvind
Tenold, Lis
Thorarensen, Hildur
Tranvåg, Håkon Jørgen

